

SZENTHELYI MIKLÓS 75

(Budapest, 1951. január 24.)

Hegedűművész, a Magyar Virtuózok Kamarazenekar alapítója, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára.

1964 és 1968 között a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában Lányi Margit tanítványa volt. 1968-ban nyert felvételt a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára, ahol Kovács Dénes növendékeként 1973-ban szerzett diplomát. Még ebben az évben az intézmény tanársegédje lett, 1978 óta adjunktus, 1989 óta docens. A különleges tehetségek osztályát 1978 óta vezeti. Pályája kezdetén több rangos nemzetközi versenyen is sikeresen szerepelt, 1971-ben a budapesti Weiner Leó Szonátaversenyen Szenthelyi Judittal második, 1973-ban Schiff Andrással első, 1975-ben a Magyar Rádió Hegedűversenyén szintén első díjat nyert.

1975-től az Országos Filharmónia szólistája volt. 1988-ban megalapította a Magyar Virtuózok Kamarazenekart, amelynek művészeti vezetője, szólistája és 1999 óta karmestere. Mesterkurzusokat tartott az egyesült államokbeli Greensboro Fesztiválon, Finnországban és Brazíliában. Fellépett Európa szinte összes országában, valamint Észak- és Dél-Amerikában, Ázsiában, Ausztráliában és Afrikában. Pályafutásának harmincötödik évfordulóján, 2004. április 12-én nagyszabású koncertet adott a Zeneakadémia nagytermében, ahol Vivaldi, Csajkovszkij és Brahms versenyműveit játszotta.

Munkássága elismeréseként 1986-ban Liszt Ferenc-díjat, 1990-ben MSZOSZ-díjat, 1994-ben a Magyar Köztársaság Tisztikeresztje kitüntetését, 2000-ben Tátrai Vilmos-émlékgyűrűt, 2008-ban Kossuth-díjat kapott.

Szenthelyi Miklós 1976 óta a magyar államtól kapott Joseph Guarneri (1723) mesterhegedűn játszik.

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (21 felvétel)

© 2009 HUNGAROTON RECORDS LTD.

CAPRICCIÓK MINDENKINEK
SZENTHELYI MIKLÓS CD ALBUMA
NEMCSAK HEGEDŰSÖKNEK SZÓL¹

Különleges kiadványt készített Szenthelyi Miklós. **The Art of the Caprice** címet viselő, a **HUNGAROTON** kiadásában megjelent lemezen három olyan mester capriccióinak válogatása hallható, akik rendkívüli hatással voltak a hegedűjáték fejlődésére. A CD azért is rendhagyó, mert bár ezeket a darabokat ifjú művészek sokasága gyakorolja évtizedek óta, a kompozíciókat eddig még soha senki nem játszotta lemezre. Most Szenthelyi Miklós mellett volt tanítványai közül a legjobbak vállalkoztak erre a feladatra. A Kossuth-díjas művész úgy véli, ezzel az albummal a több évtizedes szólista és pedagógusi pályája során szerzett tapasztalatait is összegzi, és segíteni tudja a pedagógusok, valamint a növendékek munkáját.

– *Bár a darabok segítik a biztos intonációt, a vonáskultúrát, és tanulmányai során minden hegedűs találkozott már a kompozíciókkal, eddig senki sem gondolt rá, hogy ezeket a műveket lemezre rögzítse. Ön miért tartotta lényegesnek?*

– Mert úgy véltem, fontos, hogy a gyakorló fiatalok más előadásában is meghallgassák ezeket a tanulás során megkerülhetetlen műveket. S azt

¹ Parlando 2010/2.

gondolom, Pierre Gaviniés, Jacob Dont és Pierre Rode darabjait biztosan élvezni fogják azok, akik kicsit tudnak játszani a mi instrumentumunkon, hiszen tisztában vannak vele, hogy a kompozíciók milyen virtuozitást kívánnak. De emellett talán az egyszerű zenekedvelők számára is élményt nyújtanak. Az is nagyon vonzóvá tette számomra ezt a munkát, hogy így az egykori növendékeimet szintén bevonhattam a lemezkészítésbe.

– *Olyan kiváló zenészek játszanak az albumon, mint Nyári László, Lakatos György, Rigó Tamás, Czenke Csaba, Bodor János, Oszezsinszki Román és Lendvai József. Szívesen vállalkoztak erre a rendhagyó feladatra?*

– Nagyon tetszett nekik az ötlet, és örömmel mondtak igent a megkeresésekre. Rajtuk kívül is akadt néhány jelöltem, de nem mindenkinek fért bele most az életébe a gyakorolás és a stúdiómunka. Mert bizony hiába játszották régebben sokat ezeket a kompozíciókat, most ugyanúgy dolgozniuk kellett a művekkel, mint bármely más koncertdarabbal. Érdekes volt hallgatnom a felvételeiket, hiszen az eddigi évek tapasztalatát ők is mind-mind belesűrítették ezekbe a művekbe. Számomra talán az volt a legizgalmasabb ebben az ötletben, hogy hogyan fogom én ezeket a műveket előadni, milyen gondokkal találkozom majd a felvétel során. S persze a nehézségek ma már nem ugyanazok, mint akkor, amikor még gyakorlásként játszottam ezeket az etűdöket, de azért voltak problémák... Érdekesebbé teszi egyébként a feladatot az is, hogy az ember több évtizedes előadóművész és ugyanennyi pedagógusi tapasztalattal mit tud kihozni ezekből az etűdökből. Hiszen ma már másképpen nyúlok hozzájuk, mint amikor még a megoldhatatlan feladatot láttam a művekben... S hiába a rutin, a tapasztalat, gyakorlás közben rá kellett jönnöm, ha igényes előadásra törekszem, mindez nem is jelent olyan egyszerű feladatot, hiszen az etűdöknél minden hang hallatszik. De volt azért némi nosztalgiám... Bízom benne, hogy a felvételen hallatszódik a tapasztalat, s talán így a növendékeknek is hasznosabb lesz! Persze a fiataloknak azért azt tanácsolom, csak akkor hallgassák meg a felvételt, amikor már megtanulták a darabot.

– *Miért tartja olyan fontosnak ennek a három komponistának a műveit?*

– Ezek a capricciók tartalmazzák az összes, elsősorban technikai elemet, amelyek elsajátítása szükséges a legnagyobb alkotók műveinek a hiteles tolmácsolásához. Egyedülálló módon fejlesztik a bal és a jobb kéz egyensúlyát, a biztos intonációt, a vonáskultúrát, a tónus színességét és a zenei fantázia igényével is fellépnek az előadóval szemben. Ezek a caprices-ok olyan híres hegedűs zeneszerzők műveihez nyitják meg az utat, mint Paganini, Ernst, Sarasate, Hubay vagy Kreisler. Egyébként Dont, Rode, Gaviniés darabjai

a maguk nemében mesterművek, nem véletlen, hogy ezt a három etűdsorozatot használják a tanításra most már sok-sok esztendeje, szerte a világon.

– *S hogyan válogatta össze azokat a darabokat, amelyek a CD-re kerültek?*

– Először az volt az elképzelés, hogy az összest, a háromszor huszonnégy etűdöt lemezre játsszuk. Több capriccio azonban ugyanazt a célt, a minél fejlettebb hangszerkezelést szolgálja, ezért igyekeztem azokat az etűdöket kiválasztani, amelyek a szerzőkre a legjellemzőbbek, s emellett a legnehezebbek. Ugyanakkor arra törekedtem, hogy a karakterek rendkívüli változatosságát is bemutassuk. S talán ezek az etűdök rejtik a legnagyobb zenei értéket, s így nemcsak a zenész, hanem az átlaghallgató számára is élvezetesek. A lemezt egyébként a hegedűtanárom, Lányi Margit emlékének ajánlom, akitől a legfontosabb dolgokat lehetett megtanulni: a rendkívül erős igényt önmagunkkal szemben és az elengedhetetlen munkamorált. Annak pedig nagyon örülök, hogy ezt a rendhagyó ötletet támogatta a Hungaroton, s a lemezkiadó vezetősége is fontosnak tartotta, hogy ez az album megszülessen. S külön hálás vagyok a zenei stábnak, hiszen nagyszerűen munkát végeztek, amitől még színvonalasabb lett a lemez. Mindenekelőtt a zenei rendezőnek, aki addig „gyötört”, amíg nem érezte tökéletesnek a felvett műveket.

– *S ezek az etűdök, Rode, Gaviniés és Dont művei miért nem szerepelnek koncerteken?*

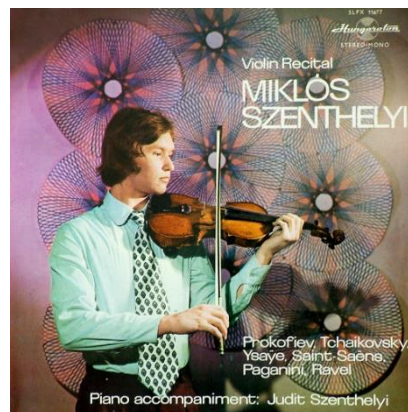
– Szerencsére elég gazdag a hegedűirodalom, amelyből válogathatunk, s ezek nem igazi koncertdarabok, azonban nagyon élvezetesek. Bár örülök, ha más is érdekesnek tartja, de a lemez elsősorban a fiatal hegedűsöknek szól az egész világon.

– *A tanárok munkáját is segíti?*

– Csak remélem, hogy ők is úgy gondolják majd, ez a lemezfelvétel hasznos az oktatásban. Másképpen fogják megítélni a növendékek játékát, ha meghallgatnak egy más igénnyel elkészített felvételt, hiszen eddig semmi ilyenfajta kapaszkodó nem állt a rendelkezésükre. Úgy vélem egyébként, akkor tudják igazán jól megmutatni ezeknek az etűdöknek az előadását, ha saját magukat is megtanítják ezekre a darabokra. Azt ugyanis mindig nagyon könnyű mondani, hogy mi az, ami nem jó, a rosszat még a laikus is felismeri... Az oktatásnál azonban az a lényeg, hogy azt tudjuk megmondani, megmutatni, hogyan válhat a rossz jóvá, mit kell tenni a növendéknek azért, hogy javuljon a játéka. Meggyőződésem egyébként, hogy a tanítás hatékonysága is mérhető, el lehet dönteni, hogy ki a jó pedagógus és ki nem. A Zeneakadémián 1973 óta tanítok, s bennem is, mint minden tanárban, belém hasít időnként az aggodalom,

hogy valóban megteszek-e mindent a növendékeimért, s nem tehetnék-e ennél is többet. Például igyekszem arra is odafigyelni, hogy a hallgatóimat koncerteken is felléptessem, hiszen teljesen másképpen játszik valaki egy üres teremben, mint közönség előtt... Azért is nagy a mi felelősségünk, mert az akadémián is sok esetben nem a szakmai ügyeké a főszerep, hanem kénytelenek vagyunk „túlélőüzemmódban” dolgozni. A nagyszerű elődök által világhírűvé tett intézményben a gazdasági problémáké a főszerep, s időnként tényleg annak is örülhetünk, hogy valahogyan működik az iskola... Fontosak az ilyen felvételek, de én emellett a kötelező zeneszerzést is a hegedűsök órarendjébe illeszteném, nem azért, mert komponistákat kell belőlük nevelni, hanem azért, mert másképpen játszanak akkor, ha néha a zeneszerző fejével is gondolkodnak. Ahogy például arra is hagynék időt, mondjuk a délelőttöt, hogy eleget foglalkozzanak a hangszerükkel, hiszen sok és hasznos gyakorlás nélkül senkiből sem lesz jó hegedűs...

Réfi Zsuzsanna

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (12 felvétel)

© 1973 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (40 felvétel)

© 1996 HUNGAROTON RECORDS LTD.